

Κυρίες και Κύριοι καλησπέρα σας,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους διοργανωτές του 17ου Συνεδρίου του IENE για την πρόσκλησή τους να κάνω μία σύντομη παρέμβαση σε αυτήν την τόσο ενδιαφέρουσα συνεδρία για τον μετασχηματισμό του ηλεκτρικού τομέα και την αναδιοργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

- (1) Στα πλαίσια του δημόσιου διαλόγου που έχει ανοίξει τον τελευταίο καιρό και ένα χρόνο περίπου μετά την ενσωμάτωση του αποκαλούμενου τρίτου ενεργειακού πακέτου στην εθνική νομοθεσία, **αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι ο Μετασχηματισμός του Τομέα και η αναδιοργάνωση της Αγοράς αφορά σήμερα πρωτίστως στην λήψη νομοθετικών παρεμβάσεων** οι οποίες κινούνται σε 2 επίπεδα από άποψη χρονισμού
 - **Πρώτον:** Άμεσες παρεμβάσεις προκειμένου να αρθούν οι όποιες στρεβλώσεις του ισχύοντος πλαισίου και να αντιμετωπισθεί με αποτελεσματικότητα ιδίως το ζήτημα της ρευστότητας του ΗΕΠ, το οποίο έχει λάβει εκρηκτικές διαστάσεις και
 - **Δεύτερον:** Παρεμβάσεις με πιο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα δηλ. έως το τέλος του 2014 - προκειμένου η ελληνική αγορά ηλεκτρισμού να συγκλίνει με το Ενιαίο Μοντέλο
- (2) Οποιοσδήποτε παρεμβάσεις για την αναδιοργάνωση της αγοράς **καλούνται να γίνουν υπό ένα εξαιρετικό σύνθετο περιβάλλον δεδομένης**
 - της εξαιρετικά δυσμενούς οικονομικής κατάστασης της χώρας αλλά και της ευρύτερης κρίσης στις χώρες της Ευρωζώνης
 - της ανεξέλεγκτης πλέον διόγκωσης του προβλήματος ρευστότητας στα πλαίσια του ΗΕΠ με άμεσες δυσμενείς συνέπειες και στην αγορά φυσικού αερίου
 - των διαβουλεύσεων με τους εκπροσώπους των δανειστών της χώρας για τη λήψη μίας σειράς άμεσων μέτρων αναδιάρθρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας
 - της αποτελεσματικής διαχείρισης του σημαντικού ποσοστού πλέον της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ
 - της έλλειψης κεφαλαίων για την χρηματοδότηση νέων ενεργειακών υποδομών και κυρίως δικτύων , τουλάχιστον από τις τυπικές πηγές χρηματοδότησης όπως οι εμπορικές τράπεζες

καθώς επίσης

- και της επικείμενης περαιτέρω ιδιωτικοποίησης της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού όσο και της ιδιωτικοποίησης Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου εντός του επομένου έτους.
- (3) Μολοντί έχει χαθεί υπερπολύτιμος χρόνος κατά το τελευταίο έτος λόγω της πολιτικής αστάθειας και της ανάλωσης σχεδόν του συνόλου του πολιτικού χρόνου στη προσπάθεια εξεύρεσης λύσης για την πρωτοφανή οικονομική κρίση που μαστίζει την χώρα και την παραμονή της στην Ευρωζώνη, οι προτάσεις αναφορικά με την αναδιοργάνωση της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση από τη ΡΑΕ **και η ευρεία συμμετοχή των παραγόντων της αγοράς** σ' αυτή τη διαβούλευση αποτελούν σαφή ένδειξη ότι η αγορά απαιτεί την άμεση λήψη μέτρων για την αναδιοργάνωσή της και την αντιμετώπιση των πιεστικών προβλημάτων.
 - (4) Παραδόξως πολλά από τα ζητήματα που μας απασχολούν σήμερα στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης της αγοράς αποτελούν ζητήματα που απασχολούν την αγορά, ή τουλάχιστον συζητούνται, **κατά τα τελευταία 8 χρόνια**, όπως π.χ. η ανάγκη επίτευξης καθετοποιημένου ανταγωνισμού, η πρόσβαση τρίτων προμηθευτών (πλην της δεσπόζουσας επιχείρησης) στην ηλεκτροπαραγωγή από λιγνίτη, η διαχείριση της υδροηλεκτρικής παραγωγής, η αποφυγή σταυροειδών επιδοτήσεων μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων, η διαφάνεια στην

τιμολόγηση, η δημιουργία φορέα κάλυψης των συναλλαγών του ΗΕΠ. Θα είχε ενδιαφέρον εάν κάποιος μπορούσε να ανατρέξει στα πρακτικά του 8ου Συνεδρίου του IENE του Νοεμβρίου του 2003, λίγους μόνο μήνες μετά τη θέση σε ισχύ ν. 3175/2003 του βασικού νομοθετήματος για την οργάνωση του ισχύοντος πλαισίου της ημερήσιας αγοράς ηλεκτρισμού για να διαπιστώσει πόσα από τα ζητήματα που μας απασχολούν σήμερα **ήταν ζητήματα που απασχολούσαν τους παράγοντες της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τότε!**

- (5) Κατά την άποψή μου, παρά τις όποιες αδυναμίες του ν. 3175/2003, τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουμε σήμερα οφείλονται κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι κατά την εφαρμογή του και την περαιτέρω εξειδίκευσή του **προκρίθηκε η σχετικά πολιτικά ανώδυνη προσέγγιση της διατήρησης της θέσης ισχύος της δεσπόζουσας επιχείρησης και στις δύο πλευρές της αγοράς με ταυτόχρονη παροχή κάποιων κινήτρων στους ανεξάρτητους ηλεκτροπαραγωγούς μέσω μέτρων ρυθμιστικού χαρακτήρα, τα οποία πολλές φορές αναιρούσαν το ίδιο το μοντέλο της αγοράς.** Η πρακτική συνέπεια αυτής της προσέγγισης είναι ότι δεκατρία χρόνια μετά τη θέση σε ισχύ του πρώτου νόμου για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού και εννέα χρόνια μετά τη θέση σε ισχύ του νόμου **που εισήγαγε το ισχύον μοντέλο της αγοράς** έχουμε σήμερα μία ολιγοπωλιακή αγορά στην ηλεκτροπαραγωγή και μία σχεδόν μονοπωλιακή αγορά προμήθειας. Υπάρχουν σαφώς και άλλα αίτια τα οποία έχουν αναλυθεί ενδελεχώς από έγκριτους αναλυτές, κάποιιοι από τους οποίους συμμετέχουν στην παρούσα συνεδρία.

Βέβαια δεν θα ήθελα να ακυρώσω τα σημαντικά βήματα προόδου που έγιναν τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα τα τελευταία 7 χρόνια, όταν ουσιαστικά ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2005 την εμπορική της λειτουργία η πρώτη ανεξάρτητη θερμική μονάδα ηλεκτροπαραγωγής. **Το ζήτημα είναι όμως ότι παρά τις αλληπάλληλες νομοθετικές παρεμβάσεις μέσω των τροποποιήσεων τόσο του νόμου όσο και των σχετικών Κωδίκων της αγοράς, δεν κατορθώσαμε να έχουμε μία πραγματικά ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού στην χώρα μας μέχρι σήμερα.** Αντιθέτως προτιμήθηκε η αποσπασματική ρύθμιση των όποιων ζητημάτων προέκυπταν προκειμένου να επιτευχθεί η **πρόσκαιρη κοινωνική ειρήνη** μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά, η οποία δεν ελάμβανε απαραίτητα υπόψη της το μακροπρόθεσμο όφελος για τον καταναλωτή και το ελληνικό σύστημα στα πλαίσια ενός μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού.

- (6) Σε μεγάλο όμως βαθμό τα προβλήματα που ταλανίζουν την αγορά ηλεκτρισμού σήμερα θα μπορούσαν να είχαν λυθεί ή τουλάχιστον να μην ήταν τόσο πιεστικά εάν απλώς εφαρμόζονταν η νομοθεσία και επιβάλλονταν κυρώσεις σε όσους τελούσαν σε παράβαση των κανόνων της αγοράς, συμπεριλαμβανόμενων αυτών που είχαν την ευθύνη διαχείρισης και εποπτείας της λειτουργία της.

Ως νομικός οφείλω να υποστηρίξω ότι πιο σημαντική από την νομοθέτηση νέων μέτρων και τη ρύθμιση αποτελεί η συμμόρφωση όλων των συμμετεχόντων στην αγορά με τους κανόνες της.

Σημαντικό ρόλο σ' αυτό αποτελεί πλέον η ενδυνάμωση του ρόλου του Ρυθμιστή μετά τη θέση σε ισχύ του τρίτου ενεργειακού πακέτου στη χώρα μας,

Παρά τα σημαντικά λειτουργικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Ρυθμιστής κυρίως όσον αφορά στην επαρκή στελέχωσή του, έχουμε ήδη δει σαφή δείγματα των δυνατοτήτων που του παρέχει η νομοθεσία να παρεμβαίνει με αποφασιστική πλέον αρμοδιότητα και να μπορεί να ρυθμίζει αποτελεσματικά μία σειρά κρίσιμων ζητημάτων.

Κλείνοντας θα ήθελα να δανειστώ εάν μου επιτρέπεται κύριε Καθηγητά τον επίλογο της παρουσίασης που κάνατε ως Πρόεδρος της ΡΑΕ στα πλαίσια του 8ου Συνεδρίου του IENE τον Νοέμβριο του 2003 για το τότε νέο πλαίσιο της αγοράς, ο οποίος κατά την άποψή μου παραμένει ιδιαίτερα επίκαιρος.

«Απαιτείται ταχύτητα και αποφασιστικότητα για τις σχετικές επιλογές. Απαιτείται επίσης αποδέσμευση του διαλόγου και των αποφάσεων από την αντιπαράθεση πολιτικού ή συντεχνιακού χαρακτήρα.»

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.